

mijmering

achtste mahler

Mahlers componeerhuisje aan de Wörthersee in Oostenrijk

Na tien jaar huwelijk kwam Gustav Mahler er achter dat zijn vrouw Alma een relatie had met een andere man. Hij vond een kattenbelletje - een appje avant la lettre - tussen haar spulletjes. Niet zo netjes van Alma maar wel enigszins begrijpelijk; als je een vrije geest aan banden legt - een van de op papier vastgelegde trouwbeloftes was dat de muzikale en goed opgeleide Alma niet meer zou componeren - zoekt zijn of haar creativiteit een uitweg. De geschokte Mahler schreef vervolgens een enorme symfonie om haar terug te winnen. Het huwelijk is niet ontbonden, Mahler overleed vijf jaar later, waarna Alma aan de zijde van andere eveneens beroemde mannen alsnog het leven heeft kunnen leiden dat haar paste. Alles waar gebeurd.

Prachtig toch, zoiets groots schrijven zodat de ander weer van je gaat houden! Persoonlijk geloof ik er niet zo in, maar het heeft veel moois opgeleverd, menig kunstenaar schiep zijn beste werken uit hartstocht voor een onbereikbare of verloren liefde. Je moet kunst zien in haar tijd. In Mahlers tijd dachten kunstenaars in groot, groter, grootst, zijn achtste symfonie kreeg dan ook de bijnaam Symphonie der Tausend. Voor zover ik weet zijn die duizend nooit gehaald, in Eindhoven hadden we onlangs een uitvoering met vijf en een half honderd mensen, ook niet mis. Het was vijfendertig jaar geleden dat ik deze vrijwel nooit uitgevoerde symfonie voor de eerste en laatste keer hoorde en eerlijk gezegd keek ik er niet naar uit. Wat me was bijgebleven kan ik het beste samenvatten als 'een hoop niet te coördineren herrie'. Maar wat ik was vergeten was de diepe ontroering die dit megalomane werk ook in zich heeft en die voornamelijk in de laatste tien minuten zit.

Wat was het mooi om te horen en te zien met hoeveel liefde er door al die honderden mensen naar die laatste tien minuten werd toegewerkt en hoe de ontlading na alle strijd in het uur daarvoor tot in alle hoeken van de zaal voelbaar was. Geen andere kunstvorm is in staat om mensen zoveel en zonder persoonlijke bijbedoeling van elkaar te laten houden.

Al is het maar voor even.

Marjolijn Sengers, 17 december 2017